

Abstrakt

Práce, jak již vyplývá z jejího názvu, svou pozornost zaměřuje na kriminální recidivu jakožto celospolečenský fenomén, který je považován za jeden ze základních problémů kriminální politiky. Vzhledem k tomu, že v posledních letech byla recidiva v odborné literatuře spíše opomíjena, pokouší se tato práce o celkové shrnutí problematiky kriminální recidivy, přičemž se snaží zmínit nejvýznamnější aspekty s recidivou úzce související.

Cílem této práce je seznámit čtenáře s některými aspekty kriminální recidivy, zejména z pohledu kriminologického a trestněprávního. Má být jakýmsi exkurzem a širším seznámením s danou problematikou, a to zejména se zaměřením na aktuální právní úpravu. Vzhledem k tomu, že od 80. let minulého století nebyla zpracována samostatná práce na kriminální recidivu se zaměřující, pokusila se autorka o její zpracování tak, aby zahrnovala co možná nejvíce kritických aspektů s touto problematikou související.

Ve své práci autorka upozorňuje na možná úskalí jednotného zacházení s recidivisty, analýzou platné právní úpravy se pokusila o zevrubný popis a zhodnocení přístupu k recidivě, jak jej nastavil nový trestní zákoník. Zároveň se však autorka snaží zhodnotit efektivitu nejčastějších postupů užívaných v souvislosti s kriminálními recidivisty, a to především s ohledem na současnou právní úpravu, a to i v zahraničí.

Předkládaná práce je členěna vedle úvodu a závěru do osmi kapitol, které jsou dále strukturovány dle otázek, jimž se jednotlivé kapitoly věnují. Úvodní kapitoly jsou zaměřeny na obecný výklad o kriminální recidivě, tedy na vymezení pojmu, druhy kriminální recidivy, výklad o kriminální kariéře a osobnosti recidivního pachatele.

V kontextu se zahraničními právními úpravami a zejména s aplikací doživotního trestu v nejzávažnějších případech recidivy v některých státech (včetně předchozí právní úpravy v ČR) jako obligatorního trestu, je v této práci věnován nemalý prostor institutu „Tříkrát a dost“ (Three Strikes law), aplikovaný převážně v USA a v nedávné době též u našich slovenských sousedů. Tato právní úprava zavádějící povinnost soudů nejčastěji při třetím odsouzení pachatele za závažný trestný čin uložit doživotní trest je značně diskutabilní, avšak lze ji považovat za natolik výrazný prostředek boje s recidivou, že v práci soustředící se na tuto problematiku jej nelze opomenout. Součástí této části práce je polemika nad vhodností aplikace tohoto institutu, když autorka s ní vyslovuje svůj nesouhlas a spíše doporučuje recidivní pachatele závažných trestných činů izolovat od společnosti za pomoci ochranného opatření detence. V opačném případě by docházelo k přepínání trestní represe a k rezignaci na výchovné působení trestu.

Navazující část práce se zaměřuje na stav a vývoj recidivy z pohledu policejní, justiční a vězeňské statistiky, a to se zvláštním přihlédnutím k účinnosti trestu odnětí svobody. Zvláštní část práce je věnována možnému vlivu výkonu trestu odnětí svobody na recidivu jako významného činitele dalšího kriminálního chování. S problematikou recidivy je neoddělitelně spojena otázka osobnosti recidivního pachatele a kriminální kariéra vůbec, proto jsou i tato témata zahrnuta do textu práce.

Vzhledem k tomu, že od 1. ledna 2010 vešel v účinnost nový trestní kodex, který na kriminální recidivu pohlíží mnohem komplexněji než předchozí právní úprava, je část práce věnována právě trestnímu zákoníku z pohledu úpravy kriminální recidivy a jejímu srovnání s předchozími legislativními pokusy o uchopení recidivy, kdy byla tato problematika v předchozí právní úpravě reflektována jen minimálně a neuceleně. Autorka se zejména zamýšlí nad systematikou zohlednění recidivy jako okolnosti zvláště přitěžující ve zvláštní části trestního zákona a popisuje další ustanovení recidivu zohledňující.

Dále je stručně popsáno zohlednění problému recidivy ve slovenském, německém a ruském právu, když tyto představují tři odlišné přístupy k recidivě v rámci trestního postihu pachatelů.

V samotném závěru autorka získané poznatky shrnuje a zobecňuje.